

použil práva záměny trestu podle § 261 tr. zák. a nezaměnil vězení prvního stupně v peněžitou pokutu přiměřenou majetkovým poměrům obžalované, ačkoliv prý jsou tu podle názoru stěžovatelčina okolnosti hodně zvláštního zřetele (že je zachovalá, jednala v prudkém hnutí mysli, k činu byla vyprovokována nadávkami, a že nedošlo k poškození). Přehlížíť, že v obou případech jde o fakultativní právo soudu, jehož za jistých zákonných předpokladů může, ale nemusí použít, že tedy jde o výrok arbitrního rázu, jež lze přezkoumati jen k odvolání; přehlíží, že důvod zmatečnosti rozsudku podle čís. 11 § 281 tr. ř. byl by dán, kdyby soud, vyměřuje trest hlavní nebo vedlejší nebo vyslovuje se o podmíněném odkladu trestu, porušil nebo nesprávně použil hmotně-právního zákona v některé z oněch — imperativních, obligatorních — zásad a předpisů, které jsou nezávislé na volném uvážení soudcovském a jichž jest proto soudu povždy dbáti. O takové porušení v souzeném případě vůbec nejde a jíti nemůže a stěžovatelka provádí oněmi vývody věcně odvolání z výroku o trestu.

Čís. 3630.

Hlásání sebeurčovacího práva v tom směru, že se buď část státního národa (Slováci) nebo národní menšina (Maďaři) oddělí s územím jimi obývaným od státu, do něhož jsou vtěleni platnými mezinárodními smlouvami, a utvoří buď stát nový nebo se přivtělí ke státu cizímu, směřuje proti ústavní jednotnosti republiky (§ 14 čís. 1 zák. na ochr. rep.).

»Zprávou« ve smyslu § 18 čís. 1 zák. na ochr. rep. jest sdělování určitých skutečností minulých, přítomných nebo budoucích; spadá sem tvrzení, že Československo zbíjí do války proti S. S. S. R.

(Rozh. ze dne 19. října 1929, Zm I 354/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po neveřejném ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu trestního v Praze ze dne 8. dubna 1929, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem šíření nepravdivých zpráv podle § 18 čís. 2 zákona na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n. a přečinem rušení obecného míru podle § 14 čís. 1 téhož zákona, mimo jiné z těchto

důvodů:

Po věcné stránce — čís. 9 a) § 281 tr. ř. — namítá zmatečnou stížnost, že obžalovaný neměl býti odsouzen a) pro přečin podle § 14 čís. 1 zák. na ochr. rep. proto, že konečné věty článku nenapsal a ve zbývajících částech, psané klidným a věcným způsobem, nelze prý spatřovati pobuřování, které předpokládá použití silnějších výrazových prostředků. Než zmatečnou stížnost přehlíží, že obžalovaný podle zjištění rozsudku použil takových silnějších prostředků k tomu, by v masách dělníků a rolníků vyvolal nepřátelský vztah proti ústavní jednotnosti československého

státu, tím, že vyličoval »hru ludové strany s tajnou klausulí Svato-Martinské deklarace, tajuplné výhrůžky Hlinkovy, diskusi o právu sebeurčovací a o autonomii«, jako podvodné, sloužící k oklamání slovenských rolníků a dělníků, kteří prý jsou si toho vědomi a proto odmítnou tento podvod a budou bojovati za právo sebeurčení. Že hlásání práva sebeurčovacího v tom směru, že se buď část státního národa — Slováci — nebo národní menšina — Maďaři — oddělí s územím jimi obývaným od státu, do něhož jsou vtěleni platnými mezinárodními smlouvami a utvoří buď stát nový nebo se přivtělí ke státu cizímu, směřují proti ústavní jednotnosti republiky, netřeba blíže doličovati.

b) Proti odsouzení pro přečin podle § 18 čís. 2 zák. na ochranu republiky namítá stížnost, že obžalovaný neměl býti odsouzen podle tohoto zákonného ustanovení, ježto prý ve svém článku nesděloval a nerozšiřoval žádné »zprávy«, nýbrž jen úvahy, úsudky, po případě kritiky, jak je obvyklé u novinářských článků, a dále, že závěr soudu, že obžalovaný sděloval zprávu »objektivně nepravdivou«, postrádá jakýchkoli důkazů a zjištění (výtku nedostatku důvodů podle čís. 5 § 281 tr. ř.), a posléze, že schází znak vědomosti o nepravdivosti tvrzení obsažených v článku, ježto prý naopak z více okolností v rozsudku uvedených vychází na jevo, že byl obžalovaný o pravdivosti svého tvrzení přesvědčen, a že měl k tomu dobré důvody. Zmateční stížnost popírá také, že by článek obžalovaného byl způsobilým poškoditi bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost nebo veřejný pořádek, ježto prý jde o kritické úvahy založené na nepopřených skutečnostech všeobecně známých. Než ani tu nelze dáti zmateční stížnosti za pravdu; jest správné, že »zprávou« ve smyslu § 18 čís. 1 zák. na ochr. rep. jest rozuměti sdělování určitých skutečností, ať již minulých, přítomných nebo budoucích. V souzeném případě však sděloval obžalovaný, jak soud zjišťuje, takovou skutečnost tvrdě, že Československo zbrojí do války proti SSSR. Neomezil se na prostou úvahu a na úsudek byť i objektivně nesprávný ani ná pouhou kritiku, nýbrž tvrdil určité faktum; že tato jím tvrzená skutečnost byla objektivně nepravdivá, odůvodnil soud logicky správnou úvahou, že nepravdivost zprávy ukázal zejména časový odstup ode dne napsání článku (jeho vytisknutí), t. j. od 14. února 1928 až do nynější doby, dosti dlouhé, by se v ní pravdivost i nepravdivost onoho sdělení zřetelně projevila. Že obžalovaný věděl, že zpráva o zbrojení a případné válce jest nepravdivá, soud rovněž zjistil a také náležitě odůvodnil, vypořádav se zejména podrobně s obhajobou obžalovaného. Formálně bezvadná a věcně správná jest i úvaha rozsudku o tom, že zpráva obžalovaného byla způsobilá, by vyvolala potíže a zápletky ve vztazích mezinárodních a nepokoj a neklid v občanstvu republiky v době, kdy ještě nevymizely vzpomínky na hrůzy světové války, a by tak připravila široké masy podle pravdy neinformované do stavu, v němž by mohlo dojít k vážným poruchám veřejného řádu, a že si byl obžalovaný vědom, že svou nepravdivou zprávou může vyvolati tyto účinky, jimž právě zákon chce trestním ustanovením § 18 čís. 2 zák. na ochr. rep. zabrániti. Odsuzující výrok odpovídá i správnému použití zákona, i zjištěnému stavu věci.